

Dissertatio medica inauguralis exhibens historiam rarissimam sanationis cerebri quassati cum deperditione substantiae notabili / ... praeses Daniel Hoffmann ... respondente Johanne Christophoro Camerario ... anno MDCCXIX.

Contributors

Hoffmann, Daniel, 1695-1752.
Camerarius, Johann Christoph.

Publication/Creation

Tubingae : Literis Josephi Sigmundi, [1719]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/djezwqjw>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS
Exhibens

HISTORIAM RARISSIMAM
A NATIONIS CEREBRI
QUASSATI CUM DEPERDITIONE
SUBSTANTIÆ NOTABILI,

Quam
Sub Auspiciis Divinis,
Consensu Amplissimæ Facultatis Medicæ
PRO LOCO
Solenni exponit examini

PRÆSES
DANIEL HOFFMANN, Lic.
Medicinæ Professor Extraordinarius, Aca
Imper. Carolin. Nat. Cur. Colleg. d. Niceratus.

RESPONDENTE
JOHANNE CHRISTOPHORO CAMERARIO
Tubing.

IN AULA NOVA
Ad diem August. ANNO M DCC XIX.

TUBINGÆ,
Literis JOSEPHI SIGMUNDI.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30773489>

L. B. S.

JUSSU ac Autoritate Amplissimi Senatûs Academici Vi statutorum conscendimus Cathedram, apertam nobis nutu Serenissimi Patriæ Patris, Principis ac Domini nostri Clementissimi. Nec licuit Nobiliore argumento Professionis collatæ auspiciu facere, cum cerebri vulnera adeò plerisque lethalia dudum visa sint, ut chirurgi etiam, iique castrenses, hanc nostram Historiam noluerint credere, nisi cerebri istas portiones ablatas & videre & contrectare manibus fuisset ipsis concessum. DEO igitur assistente conabimur enarrare Magnalia ejus, quæ in puero debili omnipotens ejus benedictio, virtusque Divina, per instrumenta mediaque fragilia, exiliaque dignata est perficere contra omnium expectationem.

Agnus inter Græcos Medicæ Artis Antistes, Coæ fulgidum Lumen Scholæ Hippocrates, inter innumeras Ideas exquisitas, atque effata solidissima *Θείον* quoque suum scholis Medicorum reliquit. Non id quidem intelligimus *Θείον*, quod vel *φλογιστὸν* illud concretum, sulphureum notat, neque id quod senex *νοσερὰν* in aëre infecto vocat *διαίκρισιν*, sed divinum illud, occultumque *Θείον*, quod in morbis toties obvium agnovit atque veneratus est. Neque existimet modernæ evidentiae nimius admirator, esse asylum ignorantiae *Θείον* illud, utut divini quid sonans, parique cum occultis qualitatibus passu ambulare, ad

A 2

quas

quas confugere haud decorum sit in hac scientiarum luce, occultum enim est τοῦ Θεοῦ, sed non ad qualitatum occultarum censum ignobilem detruendum; est enim haudrarò in principio occultum, in decursu autem manifestissimum providentiæ divinæ ac luculentum prorsus argumentum.

Vidimus nuper atque admirati sumus vestigia ejus insignia in puero, cujus Historiam damus, cujus cerebrum, haud exigua sui parte conquassatum violenter, cum præsentissimam ipsi intentaret mortem, ita sub occultis providentiæ viis medicam admisit operam, ut nullibi manifestius Θεοῦ illud, seu abstrusæ opitulantis DEI semitæ eluxisse censendæ sint. Quotus quisque enim est, qui ignoret nobilitatem Cerebri, quantumque illud dignitate aliis antecellat corporis partibus; Hanc animæ arcem omnes venerantur, sive eam velint illi inclusam, sive toti corpori ac cuivis parti totam vindicare malint; Hic agit anima, si quid agat! Sive enim afferas, eam per Animales Spiritus, partes ἐνορχήσας, agere in corpus, ac pati à corpore, seu percipere objectorum impressiones in nervulis organorum factas, sive cum Malebranchio vim omnem à DEO, ad nutum animæ æterno movente statuto derives, sive Leibnitianam Harmoniam Præstabilitam, transcendentem subtilitate enatam, in subsidium malis advocare, semper tamen recurrendum erit ad organon hoc molle, tenerum, valido osse cinctum, quod læsiones impune haud ferat, quod & vulgus & peritiorum ordo omnis fatetur, agnoscitque inviolabile mentis sacrarium ac vitæ fontem atque scaturiginem tenerrimam. Nullum capitis vulnus periculo carere omnium consensu firmatum est, etiamsi ad intima haud penetraverit; tener enim pericranii, meninge connexi sensus, festucarum à cranio fissio periculum, meningis tensæ sensilesque fibræ, cerebri molities, tum in corticali ac cinerea, tum & in candida medullari substantia, gravitatem periculi, si lædantur violentius istæ partes, abundè innuunt. Accedamus vero ad ipsam Historiæ recensionem.

Annotum duodecim Puer, paulo antè meridiem domo egressus, contentaque pileo fraga manducans, subitò ponderosa quinque librarum tegula ex sublimi viciniae tecto ruente, sinistrumque capitis latus feriente, prosternitur, præteriens vir, mortuum eum credens, tollit humo prostratum brachiisque impositum in ædes defert, videns largissimos arteriarum sanguinem in arcus ejaculantium rivulos continuò profilientes, cerebri unum alterumque gyrum, tunicæ suæ illapsum, obvio offert chirurgo, pueroque in lectulum reposito, majorem aliam cerebri portionem adhuc vulnerei adhærentem,

tem, unà cum portione capillorum, novacula quasi abscissorum cerebroque adhærentium, Chirurgus cochleari, obvio tum, excipit, offertque mox accedenti Medico D. Prof. Eliæ Camerario, (Præsidis Honorat. Socero ac Respondentis Parenti) qui ut præesset curæ, vocatus mox fuerat, gyros aliquot cerebri adhuc quasi calentes, pia matre egregiè investitos, vasculis capillo tenuioribus mirificè exornatos, ac arbusculis quasi tenerrimis purpureisque conspersos, non meram exhibentes corticis cerebri superficialem lamellam, sed profundius paulo excussam, candicantisque etiam substantiæ stamina ostentantes, cerebri hac portione longitudine digitum, latitudine lineas quinque, profunditate quatuor, non eadem tamen ubique densitate, excedente; (nec unquam tamen primo morbi octiduo reclusum est vulnus absque novo cerebri propulsi dispendio, adeò, ut vel octava die prodiret portiuncula, pisi majoris quantitate, tota nitidissimè candicans, nec quidquam admixtum habens cinererei) obstupuère innumeri spectatores, conspecta hac nitidissima cerebri portione, vixque oculis credidère etiam rerum istarum periti, ea potissimum, quam describere mox dabitur vulneris ratione, perspecta.

Qui eum ulnis exceperat Vir robustus, inter gestandum vacillationem ossium cranii fractorum probè sensit, Medicoque mox indicavit, monens simul, puerum digitos mox manuum constrinxisse arctius, magnaque vi spasmos extremorum passum: hinc & lecto decumbens vehementissimè ac continuò sinistram agitavit pedem, dextro latere mox comparente resoluta, clamores simul enormes aut ululatus potius penetrantissimos ejaculante thorace, oculis distortis, corneis, ac subclausis, conniventibus palpebris, sensibus amissis. Ictus ac prostrationis violentia, lapidis pondus, teneraque ætas, magnum indicabant vulnus, autopsia verò parvum id exhibuit, vulnus enim integumentorum capitis ne digiti quidem æquabat longitudinem, lateribus parum hiantibus, intus verò latuit terribilis effectus tanti ponderis; Locus vulneris fuit in summo osse frontis lateris sinistri, præcisius determinandus, si concipias Triangulum Ifosceles, cujus basin, distantiam nempe inter sinistri oculi canthum externum, ac principium meatus auditorii, æqualia latera in vulneris centro coeuntia, integro ad minimum pollice superabant magnitudine; nec tamen trianguli hujus apex mali centrum fuit, sed fracturæ quasi initium, ossis enim frustum depressum duos digitos latitudine non attingens, longitudine eos excedebat, protensum quippe à vulnere versus latus dextrum, vacillans admoto specillo, depressumque,

figuræ Trapezoidis, à cujus angulo inferiore magna fissura descendebat per os frontis totum ipsamque oculi orbitam, lato hiatu tactui obvio. Vis scilicet pondusque tegulæ, quæ marginem acutæ, non capillos modo conscidit, sed depressit frustum illud cranii violenter, perrupit impetu illo duram matrem, conquassavit subitò cerebri substantiam teneram, frustum ejus expressit, ejecitque per fissuram à vulnere distantiorē, via tamen, eliso cerebro, ad externa patente, quoniam summa violentia integumenta à depresso cranii frusto mox separaverat, hinc protrusum cerebrum, quæ structuram portionis illius integrum & pulcherrimum, per foramen vulneris longè minus atque arctius. Quanta hæc in capite confusio fuit, quam dissipati, imò suffocati ac stupefacti Spiritus, turbatus sanguinis circulus, nervorum fibrillæ in spasmos actæ, concussæ, convulsæ partim, partim relaxatæ, inde mox spasmi, ejulatus, agitationes partium variarum, resolutio dextri lateris, mirandumque potius, potuisse his violentiis naturam resistere, nec secutam mox esse mortem, totiusque destructionem Machinæ.

Non multum libuit in vulnere agitare stylos, tentare fissuras, earumque progressus rimari, ne graviore irritatione, læsum tam enormiter cerebrum, novis stimulis ulterius labefactaretur. Chirurgi egerunt, quod ipsorum est; non describemus sacculos Cephalicos, inunctiones Spiritu Vini camphorato factas, hunc cum matricali spiritu vulnere instillatum, linteisque multiplicibus impositum affusumque; Exhibitas mox per intervalla mixturas Nervinas, confortantes, cordiales, exteriusque adhibita, inunctaque varia, spiritus, balsama, elixiria. &c.

Principalis hîc quæstio fuit de facienda incisione, ac vulneris dilatatione, cum id videretur justo arctius, imminēbat jam vulnere novacula, cohibita tamen pondere rationum; Urgebat vulneris angustia, recentiorum unanimis commendatio incisionum, ac dilatationum in vulneribus minoribus; sed suadebat tamen contrarium patula via, quæ deesse non poterat saniei, ac puri, cum tot sanguinis exsurgentis rivulis, imò tam notabili cerebri portioni, rima ipsius vel cranii, vel vulneris, longè majori ac latiori, concesserit exitum; hanc natura viam non videbatur neglectura, sollicitèque conservatura; Idemque est, quod suadent recentiorum plurimi, non statim accedendum ad incisiones sine gravi causa; occurrebat maximè animo Ruyschii, Amstelodamensis, at quanti Viri, monitum: Etiam in vera cranii fractura, in qua symptomata non augentur, haud statim ad incisionem & terebrationem esse confugiendum;

ac præstare ejusmodi adhibere fomenta cephalica, quæ non parcè, nec linteis exiguis, sed latioribus pannis, etiam laneis, calidè sint applicanda, caputque totum iis obvolvendum. Sic non rarò opem se tulisse felicissimam iis, quorum capitibus jam scalpellum incisorium imminuerit. Ac recordor nunc ista scribens, eandem nuper viam ingressum esse Experientissimum Chirurgum Parisiensem D. Pinçon, Serenissimi Hohenzollerani Principis Primarium Chirurgum, in rustico fuste graviter percusso, quique sine voce per decem decubuit dies; sola hîc fomenta, inunctiones, sacculique Cephalici sine ulla incisione feliciter restituere ægrum pro desperato habitum. Tam dura subinde sunt rusticorum capita. Differendum itaque erat & hoc remedii genus, & ipsa de Trepano deliberatio, quod quidem depresso ossi applicari haud poterat, nec requirebatur, uti ex post facto evidens erat; utile in se remedium ac frequentissimum auxilium, sed & frustra sæpè & non satis aptè adhibitum; latius tamen hodiè patens quam olim, quippe aliis quoque ossibus, cariosis maximè, superficietenus applicandum ad exfoliationem promovendam in luc venireâ maximè. &c. Vomitus inter prima obortus est symptomata, frequensque porrò rediit, tinctus etiam aliquando cruore. Interea Mixturæ Confortantes cum Liq. Corn. Cerv. succ. & castoreatis ori infundebantur, exteriusque ea omnia naribus, vertici, temporibus, pulsibusque adhibebantur, quæ in casibus tam repentinis admoveere consuevit sollicitudo adstantium ac consternatio.

Hæc agebantur 10. Jun. 1718. diesque illa & nox eam insequens eosdem inter spasmos, sinistri pedis agitationes violentissimas, clamores, stridoresque horrendos transacta est. Manè verò diei Jun. 11. ultima vice vomuit, iidem inter deligandum clamores, idem cætera stupor ac torpor; facie partibusque ejus singulis magis magisque intumescantibus, ac ipso illo tumore deformatis. 12. Jun. die plena lateris dextri immobilitas, ob impeditum valdè spirituum animalium in partes ejus lateris, concussis violenter ac contortis quasi nervorum fibrillis, influxum, involuntariaque fecum alvinarum cum urina excretio, funestum sæpius signum, observabantur; nihilominus tamen jusculum carnis ipsi propinatum deglutivit, variaque medicamenta scopo convenienter ordinata, & hoc quidem die mixturam confortantem ex aq. fl. til. unic. ver. margarit. or. ppt. Corn. Cerv. aurat. Conf. alkerm. compl. atque Julep. violar. officiosa Parentum manu oblata admisit subinde, ac per intervalla. Ad confortandum caput enormiter læsum concussumque, balsamum

ex balsam. apoplect. lavendul. anth. succin. ruth. nuchæ ac temporibus, spiritusque nervini ex spir. lil. convall. lumbric. aq. anhaltin. partibus non solum resolutis, sed & universæ dorsi spinæ, ad retocillandam labe-
factatam ejus medullam, seu continuatum in versumque cerebrum, lar-
gissimè inungebantur imò infundebantur, ut scilicet hoc quoque modo
ac tentamine, eò citius influxus spirituum animalium in partes illas ex-
ternas resolutas iterum obtineretur, ac invitaretur, quo etiam confor-
tandi scopo, epithema cordiale ex Elix. vit. spir. lil. convall. anth. me-
diante panno coccineo scrobiculo cordis imponebatur, pulsibusque ad-
movebatur. Nec deerant adstantibus signa, quibus suspicabantur, vi-
sus auditusque aliquod subinde exercitium puero competiisse. Die 13.
subsequente iterum agitationes, inquietudines ægrum torquebant, men-
tis tamen attentione transparente, nec minus clamoribus adhuc adstan-
tibus erat molestus, facie magis magisque in tumorem inæqualem in-
formemque elatâ ac deformata; Urina multa, tincta, non turbata, nu-
bibusque gravis conspiciebatur, qualis & Jun. d. 14. prodiit, quam diu-
tius, quam par erat, retinuerat, succedente tandem, post inunctiones
hypogastrii largiores, fluxu ejusdem liberiore, fibris tonum naturalem
recuperantibus, spasmsisque cessantibus; non amplius tam stentoreè
clamabat, nisi à spiritu vini camphorato cum Spiritu matricali com-
mixto, vulnere partibusque illis nerveis, teneris, atque adeò graviter læsis,
infuso, qui scilicet debebat, laudabili chirurgorum providentia, cohibere
atque arcere inflammationem atque dehinc gangrænâ ac putredinem,
parti tam nobili funestissimam, maximèque metuendam. Cæterum
tincta illa plurimum, sed non turbata urina, febrem vulnerariam æquè ac
citior pulsus indicabat, quæ non poterat non in tam gravi læsione no-
bilissimæ partis supervenire, purulentis moleculis Massæ Sanguineæ lar-
giter jam admixtis, ejusque mixtionem turbantibus; neque enim facile
dixeris, animam febrim hanc excitasse per providentiam suam, quæ or-
ta est à suppuratione sanguinem turbante, nec adhiberet anima tam vile
instrumentum, quale pus est, ad scopum suum, cum in id nullum ipsi
imperium competat, toto quippe genere, tota substantia peccans. Cum
verò ista dextri lateris omnimoda paralytis & graviolem videretur in-
dicare principii nervorum læsionem, & penitiores canaliculorum ner-
veorum obturationes, vel etiam relaxationes, aut alibi stricturas spasma-
ticas, hinc assiduò insistendum erat confortationi nervorum, totusque
dorsi tractus oleo quodam nervino ex ol. lumbricor. ruth. castor. ma-
stichin.

stichin. lavendul. succin. bis de die inungebatur; Ob pulsum fortio-
 remque totius corporis manifestiorem, status febrilis incrementis &
 signa & symptomata, visum fuit pulvisculos quosdam nervino- refrige-
 rantes, ex pulv. pannon. compl. unicorn. ver. Corn. Cerv. aurat. Lap.
 smaragd. ppt. Margarit. or. ppt. Nitr. crystallin. atque Cinnab. nat. ppt.
 præscribere atque exhibere frequentius, ad sedandum æstuantis sangui-
 nis ardorem, temperandamque ejus turgescientiam, nervorumque ac spi-
 rituum animalium (quos, nonnullis quidem hodiè ingratos in Medico
 systemate, natura ipsa jubente, servandos credimus) confortationem.
 Noctem quietè transigebat, alteroque die 15. scilicet Jun. motus lateris
 dextri resoluti, non sine magno parentum aliorumque gaudio, haud ob-
 scuris sese prodebat initiis, qui indies, quanquam tardiori gradu & in-
 crementis lentioribus, magis magisque crescebat, liberiori scilicet sensim
 sensimque reddito spirituum animalium, in partes illas, antea iis destitu-
 tas, vel saltem parioribus eorum copiis imbutas, influxu; carnis juscu-
 la aliquoties, redeunte jam appetitu, comedebat, urinam non ita tinc-
 tam reddens, (febre jam mitigata) illius vero excretionem, profluvium
 materiæ cujusdam pultaceæ albicantis, statimque in urina subsidentis,
 subsequēbatur, profluebat enim hæc chyloso-pultacea, vel si mavis, blan-
 dior purulenta materia, demum reddita urina, seorsim prolabens per ure-
 thram; Horis ejusdem diei vespertinis, adstantibus admirationi fuit, dum
 mente, ob recollectos jam spiritus, nervosque ad tonum suum redeun-
 tes, vigorem aliquem novum exerente, organisque loquelæ destinatis jam
 melius constitutis, distincta claraque satis voce, utut languida ac tarda
 pronuntiatione, integram Orationem Dominicam recitaret. 16. Jun. die
 Portio quædam substantiæ cerebri candidissima ex vulnere, cum sanie
 quadam spumosa flavescente, prodibat, ægerque de dolore cardialgico
 sæpius conquerebatur, unde unâ cum mixturis supra memoratis nervi-
 nis, confortantibus, pulvisculos pariter confortantes, statim temporibus
 ægro exhibendos, ex pulv. epil. mir. M. pannon. compl. unicorn. ver.
 spec. diacret. Corn. Cerv. aurat. & Nitr. crystallin. placuit commendare;
 Qui tamen stomachi dolor 17. die, post excretionem retentæ diutius
 fecum alvinarum, multum remisit, urinâ interim, tincturâ intensiore non-
 dum penitus destituta, & offerente unâ sedimentum illud supra memo-
 ratum, pultaceum, seorsim excretum; Cæterum à prima inde læsionis
 quasi hora, stagnantibus, in faciei muscutorum tubulorumque cavitati-
 bus, viscidis humoribus ac purulentia tinctis, facies magis magisque in-
 tumuerat.

tumuerat, nunc elato maximè tumore, formaque faciei pristina ablata; Altero mane, nocte sat bene transacta (die 18.) nec visus nec memoria videbatur recte se habere; adèo spiritus adhuc vacillabant undulabantque præ debilitate instabiles; unde pulvisculi ex specif. Ceph. M. Antim. diaphor. Corn. Cerv. aurat. Margarit. or. ppt. Nitr. crystallin. præscribebantur, Liquori Cornu Cervi, aliisque analepticiis interponendi, appetitus verò auctus frequentius postulabat, quod offerret latranti stomacho. Dudum palpebræ, (ad quam rima fissuræ cranii protendebatur) oculi sinistri, tumor elatior cœperat fieri, ac turgentior, hac quidem die magis tumens, rubensque, suppuratione jam incremente, frequentius ridebat æger, mente debili, debilibus spiritibus, haud graviter satis imperante in tanta adhuc turbatione, dumque adstantes canebant, ipse lacrymas profundeabat, ejusdem spirituum instabilium teneritudinis soboles indicesque. Sequenti die 19. de dolore oculi illius sinistri querelas movebat acerbiores, idem de cætero appetitus, eademque semper hactenus urina; noctem quippe satis tranquillam secuta erat dies tolerabilis, transactus inter comestiones, vagos ineptosque sæpe risus ac faciei elatiorem adhuc tumorem: Tumor vero palpebræ, in acumen attolli rubicundius, videbatur. d. 20. Calor totius corporis circa vesperam erat intensior, pulsus per consequens citatior fortiorque, hinc pulvisculis additus fuit pulv. pannon. compl. ac antifebrilia; memoriæ verò læsio in hoc maximè sese manifestabat, quod multa, ipsi alias maximè familiaria, suis nominibus indigitare, ac denominare non potuerit, manifesto debilitatis ac teneritudinis spirituum, summè antea dissipatorum, tantaque vi prostratorum, indicio; mereturque id imprimis notari, quod læsio memoriæ circa solstitium maximè se exeruerit, postea sensim, recolligentibus quoque se spiritibus, evanescens; Nescias autem, an de sede memoriæ hîc concludere ex situ vulneris liceat, remotioris scilicet ab occipite; quanquam istæ animæ functiones pendere vix à situ partium cerebri videantur; Jun. 21. Palpebra superior oculi sinistri in abscessum elevata, cultello incisorio aperiebatur, quæ multum puris laudabilis fundebat, quo facto dein, sine ullo ferè impedimento, oculo illius lateris videre potuit; ab octava enim inde morbi die, facies prætumida cepit detumescere plurimum, solâ nunc palpebrâ tumente, quâ inter fletus aperta, mox omnia erant sereniora. Mansit tamen in fronte, deducta inde à vulnere, latior linea seu rima hians, molliuscula, tumida, in palpebram desinens, licet aperto tumore jam minus turgida; unde

unde etiam altero die 22. erectus in publicum, fenestris tamen clausis, prospiciebat, urinam sine consueto sedimento pultaceo reddebat, cetera bene se habens, adeò, ut per totam ferè noctem quietè dormiverit, alteroque mane diei Jun. 23. integro appetitu jusculum carnis sorbilla-
verit.

Oculus dextri lateris liberius nunc, tumore subsidente, aperitur, utroque sic liber oculo prospicit, fortius ac frequentius pro more ridens, duriora etiam, e. g. pyrum conditum, non sine stridore dentium masti-
cat, imò magno cum impetu, sine ullo doloris sensu, sternutat, unde spem de fissuris, indubiè præsentibus, saltem haud malam licebat concipere, cum talia ferrent. Mane diei 24. Jun. parum admodum puris, tam ex vulnere capitis, quam palpebræ promanabat, nec spiritus matricalis in-
tra vulnus adeò liberè, uti alias, admittebatur atque absorbebatur; in deligatione tamen vespertina plus puris effluxisse vidimus, alvus libera, urina iterum sedimento pultaceo fœta fuit; maximè autem notari me-
retur, quod ulcera antiqua, brachii atque femoris ejusdem lateris, post extracta officula quædam (ex brachio maximè) cariosa, ante aliquot an-
nos jam consolidata, à triduo saniem quandam, ratione coloris cum illa vulneris capitis convenientem, stillare inceperint; Adeò largiter sangui-
næ massæ innatavit admixta ex vulnere sanies; adeò tota massa vitalis fer-
mentescebat, excitata à peregrino hoc fermento, ac quà data porta pro-
ruebat sanies, quod in parte debili, atque olim graviter læsa, contigit fa-
cilis, cicatrice rupta, novaque puri aperta janua; vidimus simile nu-
per exemplum in Illustri Viro, cujus ulcera antiqua, ab aliquot lustris oc-
clusa, post expeditionem febremque Hungaricam denuò aperta, gravissi-
mè ipsum afflixerunt. Vivumque circumfert incorpore exemplum D.
Respondens noster, ulcera antiqua, data per sanguinis turbas occasione, facile nova exundare sanie; quicquid enim tum in sanguine sordium
est, ad consuetam veteremque facile amandatur cloacam seu fistulam,
utut consolidatam apparenter, clausamque, quod & in hoc puero no-
stro factum esse agnoscet, quisquis circumstantias ponderabit; ac me-
morabile sanè est, latus ejus sinistrum, tot jam injuriis malisque fuisse
subiectum, dextro semper salvo. Interim usui medicamentorum omni
cura insistendum duximus, ut & sanguinis impuritas corrigeretur, &
fœda miasmata ex universa ejus massa ejicerentur.

Die 25. Jun. Urina mane parum offert sedimenti, vesperi palli-
dior atque turbida; cicatrix brachii continuò materiæ purulenta par-

ticulam protrudebat, cui etiam, incisione cultello facta, via atque exitus parabatur, femoris cicatrice per se liberius fluente; Cœterum læsio memoriæ, qua voces ac nomina, nondum cessabat, manifesto indicio, & Spiritus adhuc teneros vacillantes, eccentricosque esse, & cerebri fibrillarum tonum ad pristinum statum atque æquilibrium necdum rediisse, unde nec anima distinctas satis formabat ideas. Nocte benè transacta d. 26. idem materiæ purulentæ status in partibus singulis, eadem urina; Cœterum confortandi, viscerum tonum roborandi, sanguinemque emendandi scopo, Electuarium ex Conf. cichor. rosar. rubr. cydon. condit. Nuc. indic. condit. Syr. rub. id. Julep. violar. ut & Elix. aperit. Cl. Tinct. Mart. cydon. assiduè, cum cœteris remediis, ægro propinabantur.

Mane diei 27. urina erat flava cum sedimento, vesperi verò pallida itidem cum sedimento; Capilli capitis, sine ullo doloris sensu ac innoxie, fluctuante adhuc sub pelle purulenta materia, novacula refecabantur, (hactenus enim sacculis cephalicis, vino fervente imbutis, tegebatur vulnus, capitisque partes, satis prius spiritu matricali & vini camphorato imbutæ; nunc autem raso, non in vulneris saltem vicinia, sed & latius, capite, Emplastro de betonica id obtegebatur totum, impositis tamen desuper sacculis, hactenus magno ægri emolumento adhibitis) pulsu bono, alvo libera; Corpore per somnum quietum probè refecto, d. 28. spontè sese erigit alacris, perpetuoque, etiam inter obligandum, ridet; Urina flava à trihorio adhuc sine sedimento offertur; Labiis vulneris reunionem atque consolidationem maximè affectantibus, die Jun. 29. prima vice vulnere inseritur turunda, ut scilicet materiæ purulentæ via atque exitus hoc modo conservaretur, quæ alias, vulnere consolidato labiisque clausis, non potuisset non regurgitare, gravissimaque mala, imò ipsam mortem inferre. Die 30. Pus tenuius in parca admodum quantitate ex vulnere prodit, perpetuò de fame conqueritur æger, cibosque avidè arripit; in margine ossis eminentiore, versus aurem sinistram, in ipso vulnere nihil quicquam vacillat vel abscedit; die autem 1. Julii adhuc specimina quædam læsæ memoriæ edit, dum res, ipsi maximè notas, nominare non potest, pus interim, nunc parcius nunc largius, ex vulnere protrudi potest, colligebatur enim sub integumentis, à cranio hinc depressiore, separatis. Die 2. sensim sensimque memoriam meliorem fieri advertimus, labiis vulneris consolidationem atque reunionem minantibus, omnibusque optimè sese habentibus, siquidem jam d. 3. Jul. proprio

prio Marte sese erigit, atque erectus in lecto sedet, (hactenus verò inunctiones externas spinæ dorsi, imò totius corporis, tum oleis nervinis tum spiritibus confortantibus valdèque penetrantibus, factas, haudparum ad paralyseos, qua totum resolutum erat latus dextrum, diminutionem atque expugnationem, fuisse proficuas, ipse eventus docuit evidenter) insertionem ac penetrationem styli ferrei vix sentit, nec repugnat illi, hilari lætoque admodum est animo, imò d. 4. è lecto surgit, atque sine ullo vertiginis sensu, passus plusquam decem, alio manuducente, ambulat, atque 5. & 6. die per aliquot horas in publicum, fenestris tamen clausis, prospicit, puris quantitate non adeò parca se offerente, omnibusque rite se habentibus, tentabat imò vires suas alacrius, an solus aliquot facere passus atque incedere possit, quod verò, sine metu prolapsus, efficere non potuit; eodem etiam die Julii sexto, cicatrix in femore, ut pus liberius effundere posset, cultello aperiebatur, pulsusque vesperi solito citatiorem se exhibuit. d. 7. Ordinaria puris tam quantitas quam qualitas, sine ulla reliquarum circumstantiarum mutatione, observata est; d. 8. verò solus aliquot passus incessit, (notandum verò sub deligatione os satis conspicuum, sese obtulisse hactenus, satis candidum, probique ac mundi coloris, ut adeò pus haud adeò videretur spiculis corrosivis imbutum; nec enim eadem puris ratio ubique est, videas, ubi in læsionibus, periti etiam Chirurgi, pus tale blandum vel balsamum vocent, ossi satis amicum, nec frequenti deligatione auferendum, cum hæc os aëri intempestivè exponat) atque per aliquot horas, uti etiam d. Jul. 9. extra lectum commoratus est; d. 10. autem, femore & brachio melius sese habentibus, diutius ambulat; labiis autem vulneris d. 11. ne scilicet excrescant, carnemque fungosam protrudant, pulverem Vitrioli de Cypro Chirurgus imposuit, materia saniosa in eodem statu constituta.

Die Jul. 12. nullas plane, de quocunque etiam levissimo dolore, æger movet querelas, sed quasi liber ab omni malo metuque obambulat, Chirurgusque sicca saltem methodo modoque, omissis jam madidis Vino sacculis, vulnus obligat; nihilominus tamen pulveribus cephalicis, nervinis, confortantibus temperatis, essentiâque supra memorata, atque Electuario confortante ac temperante, exoptato cum successu, semper utitur; Cæterum quolibet ferè die novus quispiam ad statum meliorem gradus, morbi declinantis atque convalescentiæ indicium novum, attendi poterat, siquidem d. 13. 14. 15. 16. ita bene se habuit, ut hy-

pocautus egredi haud dubitaverit; imò die 17. exire domo ausus est audaculus puer, non obstante capite adhuc tam graviter læso, tanta cranii portione vacillante ac depressa, tanta ad orbitam oculi, tactui etiam obvia, fissura imò hiatu excurrente. Unde etiam d. 18. lectum deseruit, illumque non nisi, accedente Chirurgo vulnus deligante, ad horulæ saltem spatium repetiit; pus interim sensim minuitur, stylum tamen, uti antea ferè, vulnus admittit, labiorumque unio, vulnerisque consequenter & integumentorum consolidatio, impediri vix amplius poterat, urgente occlusionem natura, nutrimento copiosius suggesto, fibrillisque quadam vi cœuntibus ac concrefcentibus.

Die Jul. 19. æger ex improvise corripiebatur coryza, unde d. 20. rubentibus ac stillantibus naribus sternutat, frequentiusque nares humidas emungit, illaque d. 21. continuante, raso, hoc non obstante, iterum capiti, uti sæpius jam, novum Emplastrum de betonica imponitur; d. 22. verò coryzæ larga salivatio, fortisque, sine ullo incommodo, sternutatio jungebatur, nec tamen lectum repetiit, sed & ipsam insuper vulneris deligationem extra lectum facile sustinuit alacris semper, & cum pueris sociis violentius etiam, quam par erat, ludens. D. 23. ex vulnere parca saniei tenuis flavescentisque quantitas prodibat, aegro nondum à coryza liberato; Donec tandem d. 24. Coryza & Ptyalismus (dubio procul excretiones hæcenus aegro admodum salutare, suoque modo criticæ, cum jam pus prodiret ex vulnere parcissimum, adeoque per metastasin alibi excernendi erant pravi illi humores, si salvus debebat esse puer; tussiculam verò non metuebamus, quod irritanti fauces, coryzæ stillantis, acrimoniæ eam tantum adscriberemus) & cum tussicula largior excretio desierit; d. 25. paucæ saltem puris guttæ, facta in partem superiorem, accuratiore etiam, pressione, profluxerint, vulnusque d. 26. 27. & 28. ita angustum est redditum, ut d. 29. os sive cranium, alias satis conspicuum, non amplius potuerit conspici, vixque tres saniei guttulæ promanarint; Unde etiam Chirurgi, obicem consolidationi hæcenus positum, removerunt, vulnerisque plenariam occlusionem, labiorumque reunionem, sperare ausi sunt; Hisce omnibus ita ritè se habentibus, Medicus tamen usus medicamentorum internorum, cephalicorum, nervinorum, confortantium, continuationem commendavit, pulveremque talem d. 30. ex pulv. Analept. fr. M. Marchion. Matr. perl. ppt. Corn. alc. ph. calc. Lap. smaragd. ppt. sacchar. perlat. bis de die exhibendum cum

cum speciebus theeformibus ex herb. veron. beton. acetosell. fl. hyperic. nymph. cichor. rad. farsæparill. liquirit. Lign. sassafr. præscribit.

Videbatur jam res omnis confecta, consolidatioque vulneris omnimoda instare Chirurgis videbatur, hætenus enim vi quasi coalitio repressa est, ut puri pateret via; & coaluit sanè vulnuscum, usque ad rimulam quasi minimam, at rebellem, (quod prædixerat Medicus) semper enim aliquid stillavit laticis, puero vegeto, agili, sano, omnibusque ætatis suæ actionibus aptissimo, ac in publicum, quacunque etiam tempestate, prodeunte. Novembri demum præteriti anni, prima, eaque exigua, ossiculi corrupti lamella, ex foraminulo prodiit, quam hætenus plures aliæ, parvulæ pariter, juxta cum duabus latiusculis, sed tenuissimis tamen, secutæ sunt, puero jam ultra annum rectissimè valente, petulanti, atque ad omnia prompto; pollet enim & memoria, & ad discendum, ut prius, aptitudine, occlusumque est, dum ista in chartam conjiciuntur, vulnuscum, rima autem frontis eadem, imò quasi amplior tangitur, suo quoque, quem monstrat, pulsu, conspicua.

Si quæras, qua ratione coaluerit, repletaque sit cerebri ablati cavitas? an caro ibi genita? an callus sui generis? nihil reponi loco accipies, cum vel ipsum hoc inter rarissima vulneris hujus sit, quod excussum fuerit cerebrum, osse isto trapezoide, seu cranii effracti portione, in situm suum redeunte, conspectumque cerebri læsi omnem auferente. Novimus exempla passim prostantia vulnerum gravissimorum, etiam non sine deperditione substantiæ cerebri, quæ inter Gœkelianum eminet, sed poterat in iis conspici cerebrum læsum, applicari remedia, removeri impedimenta, hîc suspenso omnia gradu agenda erant. Patet verò hinc, quam necessarium fuerit apertum diu servare vulnuscum, unicam saniei egredientis viam. Nec negandum tamen commodum, ab impedito cerebri læsi conspectu enatum, os enim effractum, ac suo tamen redditum loco, aëri, destructori ac hosti vulnerum, ulcerumque, præcluserit viam, appulsumque liberio rem ad interiora, hinc facilius à putredine præservatio, ac læsi cerebri consolidatio, concurrentibus balsamicis, magna industria ac dexteritate admotis.

Quid vero nunc sperandum, quid metuendum puero nostro? Monendus omninò est, ut cautius agat, nec obliviscatur tam enormis cerebri

bri læsionis. Subdola sunt istiusmodi mala, & occulta sæpe post se relinquunt vestigia, quæ periculose aliquando & ex improvise possunt reviviscere, graviterque lædere. Meretur eam in rem allegari attendique Illustris Historia Herois Wirtembergici Fortissimi, Serenissimi Principis Ferdinandi Wilhelmi, cujus æterna est ac pretiosa memoria; Hic enim in Obsidione Vivarini anno 1685. globo in fronte ictus, cerebro licet illæso, trepanationem sustinuit, curatoque licet, quoad licuit, vulnere, eo robore polluerit Princeps Imperterritus, ut per tot annos in Hungaria adhuc, Dania, Hibernia, Flandria, Belgioque, imò in Polonia, Podoliaque ac Holsatia gesserit bella gravissima, omnibus expositus tempestatum aërisque ac victus injuriis, tandem tamen fatali hac læsione recrudescente, ereptum est terris tam nobile Cœli depositum; manserat scilicet meatus aliquis in cicatrice apertus, per quem, annorum istorum decursu, sanies per intervalla exstillavit, is fluxus salutaris substitit subito Jul. mens. ann. 1701. hinc oculi inflammatio, lethargus, dehinc convulsivi motus, apoplexia, tristissimaque tandem mors secuta est; ajunt verò, qui Serenissimum Principem familiarius norant, eum, admoto digito, locum pristini meatus ostendisse, ac monuisse quasi adstantes de occlusioni fatali, sed visum tum fuerat DEO evocare hinc Principem Magnanimum, apparuitque post mortem, fissum olim ab ictu globi fuisse cranium, relictasque ossis quasdam festucas acutiores, quæ forsan nunc demum pupugère meninges, seque saniei retentæ junxère; nec osseus, cranio læso, callus olim succreverat, sed molliusculum integumentum obduxit cerebrum, adnatis protuberantiis binis callosis, exiguam nucem moschatam æquantibus. Tamdiu tamen sustinuit maximos labores, læsus tam graviter Princeps, ipsamque circumtulit secum læsionem, fatalem olim, lethalemque sibi, futuram. Adeò nusquam tuta fides! sed manum nunc sumimus de Tabula.

